

nje scenične tehnike. Delo je široko zasnovano; kar je izšlo letos, je le torzo prvega dela, ki naj govori o grški tradiciji in tragikih — letos se obravnava le Ajshil — preostaneta torej še Sofoklej in Evripid ter drugi del o stari komediji in nje zastopniku Aristofanu. — Prav poseben je Debevčev način pripovedovanja: na Grško se popelje v družbi mladega prijatelja — najprej že v l. 473. pred Kr. r. — in tam v Atenah v Dionizovem gledišču zreta učitelj in učenec predstave Ajshilovih tragedij, najprej Pribežnice, pozneje Perzijane, Prikovanega Prometeja, Sedmorico zoper Tebe in končno še do danes ohranjeno Orestovo trilogijo. In avtor dopoveduje in razlaga svojemu ukaželnemu prijatelju vse podrobnosti, ki se tičejo drame in nje uprizoritve. Lahko rečemo, da periegetična metoda v pripovedovanju budi zanimanje in na lahkoten način brez stroge sistematike dosega svoj namen. Skoro bi trdil, da se pozna avtorju vpliv Dantejevega Pekla; tam je Vergil tisti, ki vodi pesnika po peklenskih kotanjah in kolobarjih, razlagajoč mu vse zanimivosti in odgovarjajoč mu na tisočero vprašanj. Živahnost pospešujejo razni ekskurzi, n. pr. o postanku drame (str. 17—22) in primere iz današnjih časov, pri čemer avtor primerja pojave v grški tragediji s sličnostmi v naših cerkvenih obredih, ne da bi jih profaniral (prim. str. 21, 28, 31). Motijo pa pogostne razlage in dostavki v oklepajih, ker prekinjajo enotnost dikcije in misli; bolje bi bilo take opazke namestiti pod črto. Zadnja slika — Zeleni Jurij — pa je tak anahronizem za prvimi tremi nazornimi slikami iz grškega gledišča, da bi bila tudi kot kuriozni paradokson lahko izostala, najsi je tudi v tem belokranjskem običaju najti sličnosti z grškim Dionizovim kultom. —

Kaj bo z našo pisavo grških imen? Avtor piše Sofokles in Sofoklej, Eteokles in Eteokel, Prometej, Polinejk, Ojdip, toda: Láios, Amfijaráos, Ajgistos, celo „s falusom“ (str. 17.) Dr. Tominšek je v svojih grških učnih knjigah uveljavil načelo, naj se grškemu lastnemu imenu pusti izvorna oblika, vsaj v imenovalniku; tudi vokali in diftongi naj ohranijo svojo prvotnost. A ta novost je spričo Sketovih in Levčevih načel povzročila nedoslednost, ki jo posihmal zasledujemo povsod, kjer se rabijo grška lastna imena. V tem pogledu naj bi novi „Pravopis“, ki ga upamo še dočakati, proglasil načelo izvirnosti kot edino veljavno. Ime je kakor pečat, ki se ne sme prenejati, kakor se komu ljubi. Potem bi tudi izostale spake kakor Ojdip, od grške oblike Oidi-pus (= Oteklo-nog) je ostal v drugem delu le p, kakor da bi bila -us latinska končnica, ki se lahko odpahne kakor nebistvena pritklina.

J. Wester.

Zofka Kvedrova, Vlada a Marja. Slunečnice, knihovna „Noviny“. Ročník třetí, svazek šestý. Nákladem Grosmana a Svobody (Maj. Gustav Dubský). V Praze 1913. 8°. 150 str. Broš. 2 K.

Tiste slovenske družine, kjer se pije Vydrova kava, že poznajo te drobne zgodbe; izšle so večinoma v prvih osmih letnikih „Domačega prijatelja“. „Tisto lepo, ganljivo prebujenje mlade duše v otrokovih očeh, tisti ljubeznivi, prvi drhtaji srca in dražestno smešni porivi (!) temperamenta“ (Dom. prij. VIII, 50), to je vsebina teh sličic iz otroškega življenja. — Značilno za Zofkino zgovorno besedovanje je pomanjkanje vsake discipline; ona napiše vse, kar ji pride v pero, pa naj ima za stvar samo kaj pomena ali ne. Če bi vse srečne mamice pisale in izdajale knjige o svojih ljubljenskih z Zofkino gostobesednostjo, tedaj bi tiskarne težko zmagovale delo. — S hvalevredno odkritostjo podaja Vladi seksualni pouk ter ji razlaga, da raste v njej dete, „kakor rastejo jabolka na drevesu“ (91). Nasprotno pa mora vplivati na hčerko tisti „najin dan“, tista „veselica“, ki jo imata, kadar

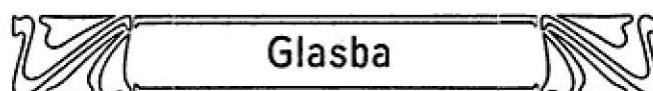
moža ni doma. — Med vsakdanjim blagom so v zbirki nekatere črtice polne občutja, tako na pr. lepa paralela med Mikino žogo — v izložbi in sanjarjenjem na smrt bolnega Zofkinega očeta o Dalmaciji, solncu in morju. *Dr. V. Zupan.*

O slovenskem učnem jeziku na srednjih šolah, namenjenih Slovincem. V Ljubljani 1913. Založilo „Društvo slov. profesorjev“. V. 8°. 2 str. 40 v.

Aktualna razprava nam kaže v zgodovinskem pregledu usodo slovenskega učnega jezika na srednjih šolah pri obravnavah deželnega zbora kranjskega. Ko je l. 1866. predlagal dr. Bleiweis v deželnem zboru „zakon za ureditev učnega jezika na ljudskih in srednjih šolah na Kranjskem“, je ostala ta točka na programu do najnovejše dobe. Zdaj imamo slovenske učne knjige za višje gimnazijske razrede in večinoma tudi za realke dotiskane, glavna ovira za poslovenjenje naših srednjih šol je torej premagana; maloštevilne skeptike glede uspehov v nemščini pa naj prepričajo izjave profesorjev o slovenskem učnem jeziku na naših srednjih šolah. Resnega gradiva za trezno in uspešno razmišljanje najdejo v brošuri dovolj!

Kapistran.

Razpis častne nagrade za leposloven spis. „Matica Slovenska“ razpisuje častno nagrado 300 kron za daljši leposloven spis poljubne vsebine. Vložiti ga je treba do 1. maja l. 1914. pod posebnim geslom; pisateljevo ime bodi v kuverti, ki je zaznamovano z dotičnim geslom. Razume se, da prejme avtor za nagrajeni spis poleg nagrade tudi običajni honorar.

Muzikalije „Glasbene Matice“ za društveno leto 1912/13: 1. Oskar Dev: Pastirica. Kanglica. Snegulčica. Trije samospevi za sopran s spremljevanjem klavirja. 4°. 19 str. Cena 5 K. — 2. Slovenski mladini. Album 25 slovenskih pesmi za gosli s spremljevanjem klavirja. Priredila Žiga Polašek in Josip Vedral. 4°. 11 str. Cena partituri 3 K, posam. glasovi po 30 v.

O. Dev si je med našimi mlajšimi komponisti priporil častno mesto. V svojih delih — imamo do zdaj zборе in solospve — nam razodeva neko naravno ljubkost in šegavost, ki ga je napravila zelo priljubljenega komponista. Po svoji naravi je humorist, on hoče veselo življenje in najraje uglasbi pesmi vesele, naivne vsebine. Taki so tudi njegovi trije samospevi. Dasi so veseljaki navadno površni v svojih izdelkih, je Dev v izpeljavi svojih del do skrajnosti pedanten, in malokateri slovenski komponist da svoja dela v detajlih tako opiljena v javnost kakor on. Imenovane solospve so gojenci „Glasb Matice“ že ponovno izvajali in želi vsestransko priznanje.

Drugo darilo „Glasbene Matice“ je 25 slovenskih pesmi za gosli s spremljevanjem klavirja. Zakaj se že v naslovu ne pove, da so to same narodne pesmi, katere je gosp. Polašek v klavirskem partu bolj ali manj moderno opremil. Da bi imela ta drobnarija vsaj podložen tekst. Tako bo pa mladini, kateri je ta zbirka namenjena, prav malo koristila. — Predvsem pa bodi naloga „Glasb. Matice“ kot založnice, izdajati take muzikalije večjega obsega, ki bi drugod ne mogle zagledati belega dne.

Dr. P. Kozina.